

авторський колектив: Мельник В.П., Шальмін О.С., Растворов О.А., Пухальська Н.С., Рознатовська О.М.; Пульмонологія та фізіотрія. Підручник: у 2-х т. / за ред. Ю.І. Фещенка, В.П. Мельника, І.Г. Ільницького. – Київ, Львів: Атлас, 2009. –1336 с. – 261 рис. – 147 табл.; Пульмонологія та фізіотрія. Національний підручник у 2-х т. / за ред. Ю.І. Фещенка, В.П. Мельника, І.Г. Ільницького. – Київ, Львів: Атлас, 2011. – 1362 с. – 261 рис. – 147 табл.), 3-х навчальних посібників для студентів-медиків вищих навчальних закладів України, 7-ми методичних рекомендацій та міжвідомчих інструкцій, співавтор стандартів та протоколів по обстеженню та лікуванню хворих, 6-ти авторських свідоцтв на винаходи.

Василь Павлович співпрацює з ученими понад 30 країн Європи, Азії та Америки по міжнародних наукових дослідженнях. Підготував 9 кандидатів та докторів медичних наук, 18 магістрів медицини. Він є членом редакційної колегії 2-х профільних, затверджених Кабінетом Міністрів України, наукових журналів, член експертної ради у Вищій атестаційній комісії України (1996-2001 рр.), член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій, член національної ради по боротьбі з туберкульозом при Кабінеті Міністрів України.

Мельник Василь Павлович – заслужений лікар України (2004), лікар вищої категорії за спеціальністю фізіотрія і пульмонологія, Посол Миру (федерація Всесвітнього миру, Сеул 2006, Нью-Йорк, 2008), академік Академії наук Вищої школи України, заступник академіка-секретаря відділення фундаментальних про-

блем медицини (з 2010 р). Лауреат премії Ярослава Мудрого (2013 р), має Знак пошани (2015 р).

Професор Мельник В. П. – висококваліфікований спеціаліст з фізіотрії та пульмонології, який протягом 40 років постійно консулює та лікує хворих і тисячі з них вдячні йому за гуманне, чуйне та високопрофесійне відношення та відновлення їх здоров'я, а часто і повернення до життя.

Василь Павлович талановитий педагог, вимогливий але об'єктивний наставник молоді, його поважають і люблять студенти і співробітники університету, він взяв участь у підготовці понад 25 тисяч студентів-медиків, більше 100 із яких підготовлені за фахом фізіотрія та пульмонологія.

Академік В. П. Мельник прекрасний сім'янин, добрий і чуйний чоловік (45 років сумісного сімейного життя), прекрасний батько двох доньок та двох зятів, але ще кращий дідусь 5 внуків. П'ятеро із членів сім'ї – медики, дружина і обидві доньки кандидати медичних наук, є надія, що і онуки продовжать славну традицію дідуся та бабусі. Василь Павлович завзятий рибалка, але основне хобі – це вирощування винограду, бо землю-матінку і працю на ній він любить понад усе.

*Редколегія журналу «Фітотерапія. Часопис»
Академія наук Вищої школи України
кафедра інфекційних захворювань,
фізіотрії і пульмонології
Вчена Рада ПВНЗ «Київський медичний університет»*

УДК 615.322.61.57.014

ДО 25-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ФІТОТЕРАПІЇ, ГОМЕОПАТІЇ, БІОЕНЕРГОІНФОРМАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ ПВНЗ «КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

- Т. П. Гарник, д. мед. н., проф., зав. каф.
- В. О. Петрішева, к. фарм. н., доц. каф.
- К. В. Гарник, к. мед. н., доц. каф.
- Парчамі Газас Сепідех, к. біол. н., асист. каф.
- Т. М. Козименко, к. мед. н., доц. каф.
- М. О. Головаха, асист. каф.
- ПВНЗ «Київський медичний університет»

Фітотерапія, гомеопатія та біоенергоінформаційна медицина – важливі складові терапії і здорового способу життя, оздоровлення, здорового харчування та методів скринінг-діагностики та контролю лікування.

Популярність цих методів серед населення обумовлена відсутністю побічної дії препаратів рослинного, мінерального та тваринного походження, низькою вартістю продукції, традиціями тощо. Але більш широке впро-

вадження цих засобів і методів у повсякденній практиці сімейних лікарів, педіатрів та інших спеціалістів як у комплексній, так і відновно-реабілітаційній, превентивній терапії відбудеться лише тоді, коли вони будуть інтегровані у навчально-педагогічний процес на всіх етапах підготовки майбутніх спеціалістів-лікарів.

Спочатку кафедра фітотерапії, гомеопатії, біоенергоінформаційної медицини (у подальшому – Кафедра) включала лише фітотерапію з курсом фармакогнозії і була організована у структурі ПВНЗ «Київський медичний інститут УАНМ» у 1993 році, 24 березня як самостійна дисципліна – «Кафедра фітотерапії з курсом фармакогнозії», але на сьогодні у процесі постійних реформ – до складу кафедри включені курси гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини. Тривалий час ці курси були також як самостійні дисципліни – кафедри з педагогічним навантаженням в об'ємі 156 годин кожної дисципліни. МОЗ України затверджені програми з дисциплін «Фітотерапія» та «Гомеопатія».

Розвитку та інтегруванню народної і нетрадиційної медицини у навчальний і лікувальний процес, зокрема Кафедри і в цілому в Україні, сприяло керівництво та засновники цього напрямку – Поканевич Валерій Володимирович, Спіженко Юрій Прокопович, Мачерет Євгенія Леонідівна і ректор – Туманов Віктор Андрійович.

Викладання фітотерапії проходить у три етапи. *Перший* – це навчально-польова практика за затвердженою програмою та навчальним посібником, під час проходження якої студенти ознайомлюються з лікарськими рослинами (ЛР) в умовах природного ареалу зростання, виготовляють гербарії, відвідують ботанічні сади м. Києва та природні урочища.

На другому курсі (4-й семестр) студенти медичного та стоматологічного факультетів знайомляться з основами фармакогнозії, де вивчають біологічно активні речовини первинного та вторинного біосинтезу ЛР (білки, ліпіди, вуглеводи, алкалоїди, глікозиди, флавоноїди та ін.), їх фармакогностичну та фармакотерапевтичну характеристику, освоюють основи раціональної технології приготування лікарських форм із лікарської рослинної сировини (ЛРС), правила збирання та заготівлі ЛР.

Фітотерапію, гомеопатію та біоенергоінформаційну медицину як окремі курси дисциплін студенти вивчають впродовж третього-п'ятого курсів (стоматологічний факультет) та третього-шостого курсів (медичний) згідно робочого навчального плану університету, затвердженого Вченою Радою даного вищого навчального закладу. У процесі вивчення дисциплін як студенти, так і лікарі післядипломної освіти знайомляться з особливостями застосування ЛРС та лікарських засобів рослинного походження (ЛЗРП) при захворюваннях органів дихання,

серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, жовчовивідних шляхів, вивчають основи превентивної та відновно-реабілітаційної терапії при даних проблемних хворобах та ін., складають диференційований залік, а лікарі – іспит.

Крім того, на Кафедрі є можливість окремого вивчення цих дисциплін лікарями післядипломної освіти, а саме – під час проходження спеціалізації за фахом «Народна та нетрадиційна медицина» і тематичного удосконалення.

Чимало випускників медичного університету (КМУ) пройшли спеціалізацію і обрали шлях лікаря з народної медицини. Серед них Р. В. Антюхов, І. В. Білоусова та ін.

Кафедра є клінічною, вона проводить лікувально-консультативну роботу на базі імунно-терапевтичного відділення МКЛ № 1 м. Києва, що дає змогу пацієнтам отримувати консультації на високому професійному рівні, а студентам – вивчати предмет у безпосередньому контакті з хворими.

Особливої уваги заслуговує професорсько-викладацький склад кафедри. Очолює кафедру д. мед. н., професор, лікар-гастроентеролог вищої категорії **Т. П. Гарник**, яка не лише організувала кафедру з «чистого аркушу паперу», але й підготувала високпрофесійну команду однодумців, вивела народну та нетрадиційну медицину на новий рівень, організувавши в 1998-2013 роках Комітет з питань народної та нетрадиційної медицини МОЗ України, а згодом у 2004 р. – громадську організацію «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України».

Починаючи з 2002 р., на базі Кафедрі за наукового сприяння ПВНЗ «Київський медичний університет» та при підтримці ДП «Комітет з питань народної та нетрадиційної медицини МОЗ України» (до 2013 року), на сьогодні – ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України» організовано випуск журналу «Фітотерапія. Часопис» (підписний індекс 06684), в якому мають змогу представляти власні наукові праці та розробки фахівці України у галузі медицини, біології, фармації.

Під пильним керівництвом Т. П. Гарник підготовлено та захищено 3 кандидатських дисертації наукового обґрунтування застосування ЛЗРП з точки зору доказової медицини. На Кафедрі науково-викладацькою діяльністю займаються 4 доценти та асистенти. Викладачі завжди щедро діляться своїми знаннями, досвідом та новою інформацією зі студентами та лікарями.

За час існування Кафедрі співробітниками було написано та опубліковано 6 підручників з фітотерапії, щоквартально виходить примірник журналу «Фітотерапія. Часопис», випущено 25 методичних посібників, нововведень та методичних рекомендацій, розроблено 12 патентів.

На базі Житомирського заводу «Ліктрави» розроблено і впроваджено у медичну практику «Поліфітол» та інші препарати для профілактики та лікування захворювань ШКТ.

На кафедрі працюють:

- кандидат фармацевтичних наук, доцент **Петрищева Валентина Олександрівна** (відповідальна за курс основ фармакогнозії та навчально-польову практику);
- кандидат медичних наук, доцент **Гарник Кирило Володимирович** (завуч та відповідальний за курс фітотерапії і видавничу роботу);
- кандидат медичних наук, доцент **Козименко Тамара Миколаївна** (відповідальна за курс гомеопатії, у тому числі і в англійській мові студентів, та курси гомеопатії школи Вітулкаса);
- асистент **Кіркільєвська Людмила Миколаївна** – курс гомеопатії;
- кандидат біологічних наук **Парчамі Газає Сепідех** – курс фітотерапії (англійські групи) з 01.12.2016 року.
- асистент **Головаха Марина Олександрівна** – відповідальна за курс біоенергоінформаційної медицини;
- лаборант кафедри – **Матюшко Наталія Миколаївна**.

Увітоків організації і забезпечення навчального процесу кафедри стояли відомі педагоги, професорсько-викладацький колектив багатьох ВНЗ Києва: **Трохимчук В.В., Тодорова В.І., Перевозченко І.І., Попова В.С., Кава Т.В., Кобзар А.Я., Шуліпенко І.М., Шураєва Т.К., Мітченко Ф.А., Дудченко Л.Г., Корнійчук В.В., Торхова Т.В., Меньшова В.О., Березкіна В.І., Мельниченко П.В., Грідько О.М., Дмитрієва А.В., Арістов Л.М., Скачко Б.Г., Курик М.В., Карпенко Л.П., Лушпа В.І., Оляницька Л.Г., Товстуха Є.С., Костинська Н.Є., Семіонова Н.К., Морозова Л.В., Степаненко В.В., Білоусова І.В.**

Професорсько-викладацький колектив Кафедрі щорічно регулярно організовує та проводить науково-практичні конференції з міжнародною участю, співпрацюючи з відомими науковцями України: **Андріюком Л.В., Анохіною Г.А., Харченко Н.В., Бойчуком Т.М., Волошиним О.І., Весельським С.П., Чекманом І.С., Горчаковою Н.О., Кисличенко В.С., Лоскутовою І.В., Макаруком М.Ю., Островською Г.В., Соцькою Я.А., Фроловим В.М.**, а також з науковцями близького та далекого зарубіжжя та має достатньо вагомий портфель наукових праць, які стверджують доцільність, ефективність, якість та безпечність методів і засобів народної і нетрадиційної медицини, як актуальне ствердження – на принципах доказової медицини.

Таким чином, викладання основ фармакогнозії, фітотерапії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини у ПВНЗ «Київський медичний університет» має особливість – це наскрізний, починаючи з першого курсу – інтегрований і спрямований на формування особистості майбутнього лікаря процес, який відбувається на високому професійному рівні, про що свідчить популярність та зацікавленість цим предметом серед студентів та лікарів.

